

a deeper understanding of other cultures, because the language should be considered not as simple language exercises, but as an opportunity to know the way of life, literature and the customs of others.

Formation of creativity of students in the course of studying a foreign language is inextricably linked with the process of improving the professional competence of the teacher, since the creative approach in teaching develops the professional abilities of both the teacher and students who learn the language. To identify the role of a creative approach to teaching, the meaning of the term «creativity» should be considered. So, in our understanding, creativity is the activity of the individual, focused on creating a new, original product in the field of science, art, technology, production and organization. It is always a focus on a new, unexplored task solution, giving new opportunities for development.

Key words: *creativity, foreign language education, educational process, personal approach.*

Стаття надійшла до редколегії 10.03.2018 р.

УДК 37.091.398:519.7]:162-057.874

Ірина Остапівська, Ольга Ляскевич

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНФОРМАТИКИ

У статті досліджено тезису поняття «логічне мислення», проаналізовано основні особливості мислення людини та логічного мислення як його складової, досліджено особливості логічного мислення учнів початкової школи, його формування та розвиток. Зосереджено увагу на основних умовах, які сприяють розвитку логічного мислення учнів початкових класів. Актуалізовано поняття «позакласна робота», проаналізовано особливості позакласної роботи з інформатики у початкових класах. Виявлено та описано засоби позакласної роботи з інформатики, котрі сприятимуть формуванню та розвитку логічного мислення учнів початкових класів. Увагу зосереджено на використанні дидактичних ігор, елементів змагань та наочності (ребусів, кросвордів («хрестиківок»), криптограм). Наведено приклади їх використання і короткі методичні рекомендації, а також – можливі технології створення. Окреслено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: *мислення, логічне мислення, інформатика, позакласна робота з інформатики, початкова школа, молодші школярі.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У контексті глобальної гуманізації освіти проблема формування логічного мислення учнів початкових класів набуває особливого значення. Адже саме сформованість умінь та навичок виконувати логічні операції дозволяє дитині не тільки вирішувати навчальні та практичні завдання, але й допомагає учням повною мірою проявити свої здібності, виявити ініціативу, самостійність, розвинути творчий потенціал тощо. Молодший шкільний вік є чи не найкращим періодом для формування та розвитку мислення. Досліджуючи потенціал навчальних предметів у процесі формування і розвитку логічного мислення молодших школярів варто відмітити значні можливості інформатики та позакласної роботи з інформатики зокрема. Адже саме у процесі вивчення основних інформатичних понять, розвитку умінь та навичок роботи з програмним та технічним забезпеченням комп'ютера, опануванню основами інформаційних технологій та розвитку власної інформаційної культури школярам необхідно активно задіювати мислення, особливо – логічне. Оскільки без встановлення зв'язків між окремими складовими завдань школяр не зможе не тільки виконати їх, але й просто зрозуміти. Основною ж перевагою позакласних занять є те, що вони мають менш формальний характер та дозволяють учням почуватися комфортніше та більшою мірою сприяють дослідницько-пошуковій та творчій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення проблеми формування логічного мислення учнів є ключовим у педагогічних та психологічних дослідженнях цілої низки психологів та педагогів. Так, питання мислення (і логічного у тому числі) досліджували численні науковці такі як: П. Блонський, П. Гальперін, В. Давидов, Г. Костюк, А. Лурія,

Ж. Піаже та ін. Питанням викладання інформатики у початковій школі (та позакласній роботі зокрема) присвячені дослідження С. Гарячої, Л. Добровольської, О. Коршунової, О. Рибалко, О. Суховірського та ін.

Мета і завдання статті. Проаналізувати теоретичні аспекти логічного мислення молодших школярів та дослідити можливості позакласної роботи з інформатики, які сприятимуть формуванню і розвитку логічного мислення учнів початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як свідчать результати проведеної дослідницької роботи, питання розвитку мислення є предметом дослідження багатьох наук: фізіології, філософії, психології, педагогіки тощо. Зокрема питанню логічного мислення значну увагу приділяють педагогіка та психологія. Варто також відмітити, що сьогодні дана проблема належить до кола найважчих і найменш досліджених.

Мислення, із філософської точки зору, є соціально зумовленим процесом, якість котрого постійно змінюється у процесі розвитку. Його виникнення та розвиток зумовлені певними суспільними потребами. Разом із тим розвиток мислення кожного із членів суспільства зумовлює й прогресивний розвиток усього суспільства, він виконує роль своєрідного показника соціального розвитку. Такий зв'язок у розвитку можна проілюструвати словами давньогрецького ученого Сенеки, який стверджував, що настане такий час, коли люди будуть дивуватися, що їх предки (навіть найосвіченіші) не знали очевидних речей [1, с. 34].

Уміння мислити є однією із основних ознак, яка відрізняє людину від інших живих істот. Саме завдяки мисленню ми можемо не тільки аналізувати своє оточення, робити висновки, планувати діяльність, але й – творити. Сьогодні снують різні класифікації мислення. Так, учені розрізняють наступні види мислення: словесно-логічне, наочно-образне, наочно-діюче. Виділяють також мислення теоретичне і практичне, емпіричне; логічне, аналітичне й інтуїтивне; реалістичне і аутистичне, пов'язане із заглибленням у внутрішні переживання; продуктивне і репродуктивне; мимовільне і довільне [7, с. 252].

У контексті нашого дослідження детальніше зупинимося на логічному мисленні та його особливостях у дітей молодшого шкільного віку.

Протягом навчання у початковій школі в дітей формуються мислительні операції, за якими необхідно оцінювати розвиток логічного мислення, а саме: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення.

Логічне мислення молодших школярів іще не досягнуло рівня дорослої людини, тому серед основних особливостей логічного мислення учнів початкових класів виділяють:

- 1) переважання чуттєвого, діяльного аналізу над абстрактним;
- 2) переважне здійснення синтезу у наочній ситуації на основі дій із предметами;
- 3) недостатню сформованість базових умінь проведення узагальнення;
- 4) неуміння виділяти характеристичні ознаки (при цьому відбувається їх заміна зовнішніми найбільш яскравими ознаками предметів) [2].

Досліджуючи особливості розвитку логічного мислення молодших школярів можна стверджувати, що практично кожен першокласник та деякі другокласники використовують переважно практично-дійовий та образно-мовленнєвий аналіз предметів, подій, явищ тощо. Розпочинаючи з третього (рідше – другого), класу він стає систематичним та продовжується у четвертому класі. Так, учні початкових класів порівняно легко виконують вправи тоді, коли вони виконують практичні дії із самими предметами (картками, паличками, гудзиками, кубиками тощо) або виділяють ознаки частин предметів, спостерігаючи за ними. Виконуючи таку діяльність учні аналізують отримані результати. Розглядаючи частини і властивості предметів, учні знаходять серед них головні, виявляють їх взаємозв'язки і взаємозалежності. Спочатку такий аналіз є елементарним. Поступово він набуває комплексного характеру, стає повнішим, оскільки школярі дедалі повніше, розгорнутіше розглядають усі частини чи властивості предмета, події чи явища, хоча ще не встановлюють взаємозв'язків між ними [4, с. 157–159].

Сьогодні важко знайти сферу людської життєдіяльності, у якій би не використовувались комп'ютери. Саме тому одним із пріоритетних завдань сьогоденної

початкової освіти є озброєння школярів необхідними знаннями, вміннями та навичками у сфері інформатики і комп'ютерної техніки, інформаційних технологій. Варто також пам'ятати, що програмні вимоги з інформатики для учнів початкових класів у поєднанні з шкільними підручниками і чинною методикою навчання, розраховані на так званого «середнього» учня. Однак, на практиці має місце різке розшарування учнів на три групи: 1) на тих, хто легко і з цікавістю засвоюють програмний матеріал з інформатики, 2) на тих, хто домагається при вивченні інформатики лише задовільних результатів, і 3) тих, кому успішне вивчення предмету дається із великими труднощами (цій групі школярів, за звичай, інформатика як наука нецікава). Все це і призводить до необхідності індивідуалізації навчання інформатики, однією із форм якої є позакласна робота [3].

У контексті нашого дослідження під позакласною роботою з інформатики у початкових класах будемо розуміти складову частину освітнього процесу у початковій школі, одну із форм організації дозвілля молодших школярів, яка проводиться у позаурочний час.

Поняття позакласної роботи широке і неоднозначне, воно включає у себе різні за змістом, призначенням, методикою проведення, формами і способами керівництва заняття. До них, наприклад, можна віднести заняття предметного гуртка (математичного, природничого тощо), позакласне читання, екскурсії, вікторини, КВК, проведення шкільних свят і вечорів, тематичних виховних годин тощо. Але в одних випадках (гурток, позакласне читання, вікторина) нею керує учитель, а в інших (організація дозвілля та розваг) – вона набуває характеру діяльності учнів на основі самоврядування [3]. Проте, не зважаючи на усі вище перераховані варіативні аспекти, для ефективності будь-якого позакласного заняття з інформатики для формування і розвитку логічного мислення молодших школярів педагогам варто приділяти увагу віковим особливостям сприйняття дітей молодшого шкільного віку, у наслідок яких молодшокласникам складно свідомо, без певних зовнішніх «стимулів» концентрувати увагу на одному предметі і підтримувати її протягом тривалого часу, довго виявляти високий рівень пізнавальної активності, і, як результат, – здійснювати логічну мисленнєву діяльність.

Як свідчить освітня практика, формування логічного мислення учнів початкових класів буде більш успішним, якщо педагог використовуватиме систему спеціально підібраних завдань, а самі молодші школярі виступатимуть не тільки об'єктами, але і суб'єктами розвитку логічного мислення, а під час самого заняття будуть створені максимально сприятливі педагогічні умови для розвитку логічного мислення кожного учня [8]. Ефективними засобами для вирішення цих проблем (особливо – у позакласній діяльності) є 1) застосування ігрових моментів, 2) використання елементів змагань, 3) застосування різноманітної, яскравої і пізнавальної наочності тощо. Детальніше зупинимося на кожному із них.

1. Формування логічного мислення засобами дидактичних ігор. У житті учнів молодших класів ігрова діяльність усе ще посідає значне місце. Тому, педагоги повинні уміти застосовувати прагнення дитини до гри для формування у неї пізнавального інтересу, мотивації до свідомої цілеспрямованої навчальної діяльності, розвитку мислення (у тому числі – логічного). З цією метою використовують дидактичні (або – навчальні) ігри. Під дидактичними іграми (у широкому розумінні) розуміють клас ігор для навчання та виховання дошкільників та школярів [5, с. 89], хоча сьогодні їх ефективно застосовують для навчання різних вікових груп населення.

Основними аспектами розвитку особистості дитини молодшого шкільного віку, які стимулюються дидактичними іграми та сприяють формуванню та розвитку логічного мислення у процесі позакласної роботи з інформатики є наступні: 1) формування і розвиток мотиваційної сфери; 2) розвиток умінь виконання розумових дій; 3) розвиток довільності поведінки; 4) подолання пізнавального та емоційного егоцентризму, формування здатності до емпатії. Ігри, котрі можна використовувати у позакласній роботі з інформатики (власне, як і на уроках) поділяються на: комп'ютерні, рольові, організаційні та ділові [6]. Як свідчить аналіз освітньої практики, на заняттях у початковій школі варто застосовувати рольові й комп'ютерні ігри. При цьому гра може тривати ціле заняття або бути тільки його

фрагментом. Значним мотиваційним фактором дидактичних ігор є те, що в немає тих, хто програв, виграють усі. Таким чином, школярі охоче виконують ігрові завдання, а значить педагог отримують можливість ефективніше впливати на формування логічного мислення дітей. Варто зазначити, що хоча сьогодні існують як «готові» рольові та комп'ютерні ігри, придатні для використання у позакласній роботі з інформатики (наприклад, загальновідомі ігри із пакету «Сходинки до інформатики» чи ігри із безкоштовних колекції он-лайн ігор із сайтів «LearningApps.org» (на цьому ресурсі вчителі також можуть створювати власні ігри), «Free play online game», «321 Games» тощо), більшої уваги заслуговують ігри створені самими педагогами, оскільки вони краще враховують специфіку кожного конкретного учня та класу; а це позитивно впливає на формування та розвиток логічного мислення. Так, навіть педагог із початковим рівнем оволодіння роботи з комп'ютером може легко виготовити матеріали для дидактичної гри-мандрівки у Країну Комп'ютерів: карту країни (яку можна демонструвати на екрані чи мультимедійній дошці або роздрукувати), «маршрутні карти» із завданнями для мандрівки, матеріали для завдань на окремих етапах, грамоти або дипломи для учасників мандрівки тощо. Нескладно також створити дидактичну комп'ютерну гру-презентацію для вивчення теми інформація (наприклад на засвоєння видів інформації за способами сприйняття їх людиною).

2. *Формування логічного мислення із використанням елементів змагань.* У процесі позакласної роботи з інформатики для формування логічного мислення доцільно використовувати діяльність змагального характеру. При цьому школярі можуть «протистояти» як своїм ровесникам, так і комп'ютеру. Ефективними будуть як індивідуальні (вікторина, інтелектуальний конкурс, одноосібне змагання тощо), так і групові (брейн-ринг, квест, КВК тощо) форми позакласної роботи. Проте, не дивлячись на форму проведення, педагог повинен організувати змагання таким чином, щоб забезпечити кожному учневі перебування у «ситуації успіху». Тобто вчитель повинен підібрати завдання, методи проведення та оцінювання таким чином, щоб кожна дитина змогла виявити свої позитивні якості («сильні сторони»), переваги перед іншими учасника. Оцінювати варто не тільки і не стільки результат діяльності, як цікаві і нетривіальні спроби вирішення завдань, творчий підхід, почуття гумору та винахідливість тощо.

3. *Формування логічного мислення засобами наочності.* Сьогодні існує багато форм та методів реалізації принципу наочності, розглянемо деякі із них. Зосередимо увагу на дидактичних матеріалах, які педагоги можуть використовувати для індивідуальної, групової, фронтальної позакласної роботи з інформатики та легко виготовлять самостійно (навіть володіючи тільки базовим рівнем роботи з комп'ютером): 1) ребусах, 2) кросвордах, 3) криптограмах.

1. Ребус – це один із різновидів графічних головоломок, у яких за допомогою зображень та певних правил «кодуються» окремі слова і, навіть, фрази. Щоб розв'язати ребус учень повинен виконати певні логічні міркування згідно чітко встановлених правил. Для успішної роботи педагог повинен спочатку обов'язково ознайомити школярів із правилами розгадування ребусів і розв'язати кілька разом із дітьми. Такі завдання можна використовувати для проведення конкурсів, вікторин, на заняттях гуртка інформатики та як рубрику в стінгазеті тощо [3].

2. Сьогодні існує велика кількість кросвордів різних типів («хрестиківок»), причому зашифровуватися можуть не тільки слова, але й – числа. Особливістю кожного кросворду є те, що будь-яке слово (число) є відповіддю на питання, яке може бути подане словесно або графічно, і кожне слово (число) має принаймні одну спільну літеру (цифру) з іншими. Також поширеними є кросворди іншого типу: у них немає ключових запитань, подано порожню сітку, в котру вписано одну або кілька відповідей, та поруч подано усі слова-відповіді; завдання при цьому полягає у тому, щоб вірно заповнити сітку кросворду словами (числами) [3].

3. На сьогодні можна виділити велику кількість криптограм, проте у початкових класах доцільно використовувати ті з них, у котрих відбувається посимвольна заміна певних повідомлень (слів або речень). Тобто, певній букві ставиться у відповідність одна і тільки

одна інша буква або цифра чи символ за певним наперед вказаним правилом. При цьому обов'язково повинні бути вказані «слова-ключі», котрі необхідні для «розшифрування» повідомлення. Ключові слова можуть бути безпосередньо співставленні із символами «шифру» криптограми або бути відповідями на певні запитання [3].

Варто також зазначити, що і ребуси, і кросворди, і криптограми педагога можуть знайти у готовому вигляді, так і створювати самостійно, потім їх можна використовувати для індивідуальних робіт на картках (попередньо роздрукувавши), групової або фронтальної роботи (для цього можна виготовити паперові таблиці або подати їх у формі комп'ютерних презентацій).

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином можна стверджувати, що важливим видом мислення є логічне, котре реалізується завдяки логічним операціям: аналізу, синтезу, порівнянню, абстрагуванню та узагальненню. У молодших школярів логічне мислення удосконалюється у процесі навчання та ще не досягнуло рівня дорослої людини, а тому має цілу низку зумовлених віком особливостей. Разом із тим позакласна робота з інформатики у молодших класах є ефективним засобом для формування і розвитку логічного мислення молодших школярів. Цьому сприяє великий спектр можливих форм її організації та відповідних їм методів, можливість створити максимально сприятливі психологічні умови для пізнавальної і творчої діяльності школярів.

Проте, проведена дослідницька робота не вичерпує усіх аспектів проблеми. Детальнішої розробки потребують питання формування і розвитку логічного мислення учнів початкової ланки освіти в умовах інтегрованого навчання.

Джерела та література

1. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посібн. / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища школа, 1998. – 479 с.
2. Овдій В. Розвиток логічного мислення учнів / В. Овдій // Початкова освіта. – 2017. – № 9. – С. 11–12.
3. Остапійовська І. Приклади завдань для позакласної роботи з інформатики у початковій школі / Ірина Остапійовська // Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір» («Actual problems teacher education: european and national dimension»), 16–17 травня 2017 року, м. Луцьк. – С. 194–198.
4. Ротенберг В. С. Трудности детского мышления / В. С. Ротенберг, С. М. Бондаренко // Возрастная и педагогическая психология. Хрестоматія : Учебн. пособие / Сост. И. В. Дубровина, А. М. Прихожан, В. В. Зацепин. – М. : Издательский центр «Академия», 1999. – С. 181–194.
5. Український педагогічний словник / [упор. С. У. Гончаренко]. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
6. Устичук М. В. Дидактичні ігри на уроках інформатики [Електронний ресурс] / Марина В'ячеславівна Устичук // Острів знань. – режим доступу до журн. : <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-7993DB2FB5D89/list-B65BB05F26> – (назва з екрану).
7. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник / Віктор Борисович Шапар. – Х. : Прапор, 2007. – 640 с.
8. Ящук О. Формування логічного мислення молодших школярів на уроках математики: проблеми та перспективи / О. Ящук // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2015. – № 52. – С. 153–157.

References

1. M'yasoyid P. A. Zahal'na psykhohiia : navch. posibn. / P. A. M'yasoyid. – K. : Vyshcha shkola, 1998. – 479 s.
2. Ovdiiy V. Rozvytok lohichnoho myslennya uchniv / V. Ovdiiy // Pochatkova osvita. – 2017. – № 9. – S. 11–12.
3. Ostapiov's'ka I. Pryklady zavdan' dlya pozaklasnoyi roboty z informatyky u pochatkoviy shkoli / Iryna Ostapiov's'ka // Aktual'ni problemy pedahohichnoyi osvity: yevropeys'kyu i natsional'nyu vymir : zbirnyk materialiv II Mizhnarodnoyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi «Aktual'ni problemy pedahohichnoyi osvity: yevropeys'kyu i natsional'nyu vymir» («Actual problems teacher education: european and national dimension»), 16–17 travnya 2017 roku, m. Luts'k. – S. 194–198.
4. Rotenberg V. S. Trudnosti detskogo myshleniya / V. S. Rotenberg, S. M. Bondarenko // Vozrastnaya i pedagogicheskaya psihologiya. Hrestomatiya : Uchebn. Posobie / Sost. I. V. Dubrovina, A. M. Prihozhan, V. V. Zatsepin. – M. : Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 1999. – S. 181–194.
5. Ukrayins'kyu pedahohichnyy slovnyk / [upor. S. U. Honcharenko]. – K. : Lybid', 1997. – 376 s.
6. Ustychuk M. V. Dydaktychni ihry na urokakh informatyky [Elektronnyy resurs] / Maryna V'yacheslavivna Ustychuk // Ostriv znan'. – rezhym dostupu do zhurn. : <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-7993DB2FB5D89/list-B65BB05F26> – (nazva z ekranu).

7. Shapar V. B. Suchasnyy tlumachnyy psykholohichnyy slovnyk / Viktor Borysovych Shapar. – Kh. : Prapor, 2007. – 640 s.
8. Yashchuk O. Formuvannya lohichnoho myslennya molodshykh shkolyariv na urokakh matematyky: problemy ta perspektyvy / O. Yashchuk // Psykholoho-pedahohichni problemy sil's'koyi shkoly. – 2015. – № 52. – S. 153–157.

Остапівская Ирина, Ласкевич Ольга. ФОРМИРОВАНИЕ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ СРЕДСТВАМИ ВНЕКЛАСНОЙ РАБОТЫ ПО ИНФОРМАТИКЕ. В статье исследован генезис понятия «логическое мышление», проанализированы основные особенности мышления человека и логического мышления как его составляющей, исследованы особенности логического мышления учащихся начальной школы (преобладание чувственного, деятельного анализа над абстрактным; недостаточную сформированность базовых умений проведения обобщения; неумение выделять характерные признаки и т. п.), характерные признаки его формирования и развитие. Сосредоточено внимание на основных условиях, которые способствуют развитию логического мышления учащихся начальных классов. Актуализировано и определено понятие «внеклассная работа», проанализированы особенности внеклассной работы по информатике в начальных классах, ее цели и задачи, кратко исследованы формы, методы и средства, условия, способствующие формированию и развитию логического мышления учащихся начальных классов. Выявлены и описаны средства внеклассной работы по информатике, которые будут способствовать формированию и развитию логического мышления учащихся начальных классов. Внимание сосредоточено на использовании дидактических игр, элементов соревнований и наглядности (ребусов, кроссвордов, криптограмм). Описаны их содержательное наполнение и возможности использования в процессе формирования и развития логического мышления младших школьников в процессе внеклассной деятельности по информатике. Приведены примеры использования и краткие методические рекомендации, а также – возможные технологии создания. Определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: мышление, логическое мышление, информатика, внеклассная работа по информатике, начальная школа, младшие школьники

Ostapiovska Iryna, Laskevych Olha. FORMATION OF LOGICAL THINKING OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN BY MEANS OF EXTRACURRICULAR WORK IN INFORMATICS. The genesis of the concept «logical thinking» was analyzed and basic features of human thinking and logical thinking as its component were investigated in the article. Features of the logical thinking of pupils of the primary school (the predominance of sensory, active analysis over abstract; insufficient formation of basic abilities of generalization; inability to distinguish characteristic features etc.), the characteristic features of its formation and development were investigated. Attention was focused on the basic conditions that contribute to the development of logical thinking of pupils of the primary school. The notion «extracurricular work» was actualized and defined, the features of extracurricular work in informatics in primary classes, its goals and tasks were analyzed, forms, methods and means, conditions conducive to the formation and development of logical thinking of pupils of the primary school were succinctly studied. The means of extracurricular work in informatics that will contribute to the formation and development of the logical thinking of pupils of the primary school were revealed and described. Attention is focused on the use of didactic games, elements of competitions and means of visibility (puzzles, crossword puzzles, cryptograms). Their content filling and use in the process of formation and development of logical thinking of pupils of the primary school in the process of extracurricular activities in informatics were described. Examples of use and brief methodological recommendations were given, and possible technologies of creation were proposed. Prospects for further research have been determined.

Keywords: thinking, logical thinking, informatics, extracurricular work in informatics, primary school, pupils of the primary school.

Стаття надійшла до редколегії 02.03. 2018 р.

УДК 378.011.3-051+005.336.2

Вікторія Прокопчук

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ ТА ПРАВОЗНАВСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті подаються погляди зарубіжних та вітчизняних учених та окремі офіційні документи, де визначено ряд освітніх понять, зокрема: «компетентність», «професійна компетентність вчителя», «інформаційно-комунікаційна компетентність»; запропоновано власне бачення інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя історії та правознавства; окреслені важливість та можливості формування